

2024/2025

KOULUJEN RETKI- JA LEIRIKOULUOPAS

**TIETOA JA OHJEITA KOULUN ULKOPUOLELLA
TAPAHTUVAAN OPETUKSEEN**

SISÄLLYS

KOULUN ULKOPUOLISEN OPETUKSEN JA LEIRIKOULUN JÄRJESTÄMINEN	4
ONNISTUNEEN JA TURVALLISEN RETKEN EVÄÄT	4
LEIRIKOULUN SUUNNITTELU	6
YHTEISTYÖ OPPILAIDEN JA HUOLTAJIEN KANSSA	8
TAVOITTEET JA RETKIKOHDE	8
TIEDOTTAMINEN	9
OHJELMAN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	9
VASTUU- JA VALVONTAKYSYMYKSET	10
LEIRIKOULUSOPIMUS	10
VARAINHANKINTA	12
PERUSOPETUKSEN MAKSUTTOMUUS	12
OPPILAILTA PERITTÄVIEN MAKSUJEN PERIAATTEET	12
VARAINHANKINTATAPOJA	13
VAROJEN HOIDON OHJEET	14
VAKUUTUKSET (VAKUUTUSYHTIÖ: PROTECTOR FORSIKRING)	16
OPPILAIDEN VAKUUTUSTURVA	16
OPETTAJIEN JA MUUN KOULUN HENKILÖKUNNAN VAKUUTUSTURVA	18
VALVOJIEN VAKUUTUSTURVA	18
VAKUUTUSTURVA KULJETUKSISSA	18
KUNNAN YHTEYSHENKILÖT KOULUJEN VAKUUTUSASIOISSA	18
ONGELMATILANTEITA	20
OPPILAS TAI HUOLTAJA EI HALUA OSALLISTUA VARAINHANKINTAAN	20
OPPILAAN OSALLISTUMINEN ESTYY	20
HUOLTAJAN/VALVOJAN OSALLISTUMINEN ESTYY	20
OPPILAS RIKKOO LEIRIKOULUN SÄÄNTÖJÄ	21
MUUTA TÄRKEÄÄ MUISTETTAVAA	21
LEIRIKOULUN JÄLKEEN	21
HYÖDYLLISIÄ INTERNET-LINKKEJÄ LEIRIKOULUN JA RETKIEN SUUNNITTELUUN	22
LÄHTEET	22
LOMAKKEET	23

KOULUN ULKOPUOLISEN OPETUKSEN JA LEIRIKOULUN JÄRJESTÄMINEN

Leirikoulut ja retket sekä muu koulun ulkopuolella järjestettävä toiminta ovat tärkeitä opetuksen muotoja. Retkien avulla voidaan monipuolistaa oppimisympäristöä sekä edistää uusien ja erilaisten menetelmien ja työtapojen käyttöä. Se, että asioita päästään välillä harjoittelemaan oikeassa ympäristössä ja tilanteissa, parantaa oppilaiden aktiivisuutta ja oppimismotivaatiota. Siksi se on omiaan myös lisäämään oppilaiden hyvinvointia ja osallistuvaa kansalaisuutta.

Oppaan tarkoituksena on toimia yhteisenä ohjeena koulun ulkopuolella tapahtuvan opetuksen järjestämiseen ja vastata kysymyksiin, joita retkien järjestely herättää. Oppaassa on käsitelty erityisesti leirikoulun järjestämistä, suunnittelua ja mm. varojen keruun organisointia.

Leirikoulun järjestäminen onkin usein työläs prosessi, mutta useimmiten kannattava pedagogisesti. Leirikoulujen avulla luodaan toimintakulttuuria, johon kuuluu vuorovaikutus ja yhteistyö. Varojen kerääminen sekä oppilaiden itse ja yhteistyössä huoltajien kanssa tekemä työ varojen kartuttamiseksi konkretisoi oppilaille yhteisen päämäärän saavuttamista ponnistelujen kautta. Siksi on merkityksellistä, että koulu ja opettaja osoittavat myönteistä asennetta leirikouluja kohtaan. Leirikoulujen järjestäminen on kuitenkin opettajille vapaaehtoista.

Retkien ja leirikoulujen varainhankinnasta lopullinen vastuu on huoltajilla. Heidän innokkuutensa järjestelyihin ja varainhankintaan määrää pitkälti sen millainen leirikoulu ja millaisia retkiä koulussa kyetään järjestämään. Lopullinen vastuu ja päätäntävalta leirikoulun ja retken järjestelyistä on kuitenkin aina opettajalla. Opettaja on oikeutettu päättämään leirikoulukohteen sekä toiminnan sisällön ja hänen tehtävänään on huolehtia leirikoulun tai retken pedagogisesta perustasta. Vanhemmat eivät voi määrätä retken ohjelmaa, kohdetta eivätkä sisältöä, koska leirikoulu on aina opintokokonaisuus ja osa koulun toimintaa.

ONNISTUNEEN JA TURVALLISEN RETKEN EVÄÄT

Opetusta järjestetään hyödyntäen monipuolisia oppimisympäristöjä, työtapoja ja yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Koulun ulkopuoliseksi opetukseksi lasketaan yhdenkin oppitunnin pitäminen muualla kuin koulun alueella (esim. liikuntatunti urheilukentällä). Siksi on hyvä muistaa muutamia asioita järjestettäessä opetusta koulun ulkopuolella, oli kyseessä sitten yksittäinen oppitunti tai leirikoulu.

1. VASTUU

Opettajan vastuu oppilaistaan on jakamaton. Opettaja on vastuussa oppilaista, vaikka toimintaa ohjaisi ulkopuolinen asiantuntija.

2. KOULUN TOIMINTAA

Kouluretkien ja leirikoulujen on oltava koulun toimintaa, siksi ne täytyy aina olla kirjattuna koulun vuosisuunnitelmaan.

3. KOHDE

Kohde on valittava siten, että se on turvallinen oppilaat ja heidän käyttäytymisensä huomioon ottaen.

4. PELISÄÄNNÖT

Sovi hyvissä ajoin käyttäytymissäännöt selviksi oppilaiden kanssa. Tiedota retken pelisäännöistä ja koulun ulkopuolella tapahtuvasta opetuksesta myös huoltajille. Opettajan on oltava tavoitettavissa puhelimitse retken aikana ja hänellä tulee olla mukanaan tärkeät yhteystiedot mm. rehtori, huoltajat, oppilaat.

5. SUUNNITTELU

Suunnittele retki ajoissa ja huolellisesti. Tiedosta riskit ennalta, jotta voit hallita ne hyvin. Selvitä osallistujien allergiat ja muut rajoitteet retken kannalta. Varmista että mukana on kaikki tarpeellinen mm. ensiaputarvikkeet ja osallistujilla riittävät varusteet. Kokopäivän retkillä täytyy selvittää mahdollisuus ruokailuun tai eväisiin.

6. VALVOJAT

Valvojia tulee olla mukana riittävä määrä. Opettaja ja rehtori arvioivat retkelle lähtevien valvojien määrän ja sen tarvitaanko mukaan useampi opettaja, koulunkäyntiavustaja tai muita aikuisia.

7. VAKUUTUKSET

Huoltajille pitää tiedotteissa kerrata kunnan puolelta voimassaoleva ja ajantasainen vakuutusturva. Pidemmillä luokkaretkillä sovitaan huoltajien kanssa oppilaiden lisävakuuttamisesta. Jotta kunnan vakuutukset ovat voimassa, tulee retken olla koulun toimintaa eli kirjattuna vuosisuunnitelmaan.

8. KULJETUKSET

Opettaja tai huoltajat eivät saa kuljettaa oppilaita omilla autoillaan koulun ulkopuoliseen opetukseen liittyvillä matkoilla tai leirikoulussa. Oppilaiden kuljettaminen omalla autolla on sallittua ainoastaan pakottavissa tilanteissa, esimerkiksi hätätapauksissa.

9. RAHA

Leirikoulun varojenkeruun toteuttaminen vaatii aikaa ja huoltajien aktiivisuutta. Opettajilla ei ole velvollisuutta osallistua rahan hankintaan eikä vastuuta retkikassasta. Opettajan tulee kuitenkin olla selvillä vastuuhenkilöistä ja rahanhankinnasta. Varojen hoidosta on annettu tarkemmat ohjeet tässä oppaassa.

10. TOTEUTUS

Huolellisen valmistelun ohella suunnitelman mukainen toteutus on paras tae siitä, että retkestä tulee onnistunut ja turvallinen. Valvonta tulee olla aukotonta ja vahingoittumisvaara vähäinen. Kannattaa kuitenkin tiedostaa, että vaikka opettaja tekee varmasti voitavansa, vahinkoja voi sattua.

11. VAPAAEHTOISUUS

Retkien ja leirikoulujen järjestäminen on opettajalle ja koululle vapaaehtoista. Koulut järjestävät niitä taloudellisten edellytystensä puitteissa. Opettajaa tai koulua ei voi siis velvoittaa järjestämään leirikoulua tai retkeä. Opettaja voi esimerkiksi vastuuseen tai turvallisuusuhkiin vedoten todeta, ettei leirikoulua voida järjestää. Tätä mielipidettä on kunnioitettava ja yhdessä etsittävä muita toimintatapoja.

12. KORVAUKSET

Vuosisuunnitelmaan merkitty leirikoulu on opettajalle virkamatka, josta maksetaan virkaehtosopimuksen mukaiset korvaukset koulujen määrärahojen puitteissa.

LEIRIKOULUN SUUNNITTELU

Leirikoulua varten täytyy laatia selkeä **suunnitelma**, josta selviävät leirikoulun tavoitteet ja varojen keruun vaatimat toimenpiteet. Ensiksi on valittava leirikoulun kohde ja päätettävä alustavasti retken ohjelmasta. Leirikoulusuunnitelma täytyy toimittaa koulun rehtorin hyväksyttäväksi. On tärkeää kyetä heti alussa hahmottamaan kustannuksia ja sitouttamaan sekä oppilaat että vanhemmat hankkeeseen.

Ennen leirikoulua on laadittava **toimintasuunnitelma**, josta selviää leirikoulun ajankohta, järjestelyt, tavoitteet ja valvojat. **Asianomaisen koulun rehtori hyväksyy leirikoulun toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelman liitteenä rehtorille toimitetaan suunnitelma varainkeruusta.** Tämän oppaan lopussa on liitteenä opettajan avuksi toimintasuunnitelmalomake ja varainkeruusuunnitelman pohja. Suunnitelmassa kannattaa sopia myös käytännöistä leirikoulun peruuntumisen varalta tai sen varalta, että jonkun rahoitushankkeessa mukana olleen osallistuminen jostain syystä estyy.

> [Leirikoulu Suunnitelman pohja](#)

YHTEISTYÖ OPPILAIDEN JA HUOLTAJIEN KANSSA

On hyvä muistaa, että yksikään leirikoulu ei onnistu vain opettajan toimesta tai yksin oppilaiden tekemänä, vaan se vaatii kaikkien sidosryhmien yhteistyötä ja halua toimia yhteistä päämäärää kohti. Oppilaat ja etenkin huoltajat ovat avainasemassa leirikouluhankkeen aloittamisessa. Opettajan kannattaa mahdollisimman ajoissa keskustella huoltajien kanssa, löytyykö heiltä halua leirikouluprojektiin. On tärkeää heti alussa sitouttaa huoltajat hankkeeseen mukaan.

Tärkeä pohja onnistuneelle yhteistyölle rehtorin, opettajien, oppilaiden ja huoltajien välillä on se, että vastuukysymykset selvitetään kaikille osapuolille. Kaikkien tulee olla perillä omasta vastuustaan. Opettajalla on aina päävastuu ja ylin päättävä valta leirikoulun ja retken järjestelyistä, kohteesta ja ohjelmasta. Huoltajat puolestaan vastaavat varojenkeruusta.

TAVOITTEET JA RETKIKOHDE

Leirikoulu liittyy aina opetussuunnitelman toteuttamiseen ja siksi jo suunnitteluvaiheessa on pohdittava toiminnan tiedolliset, taidolliset ja elämykselliset tavoitteet. Näiden lisäksi on muistettava painottaa ilon, virkistymisen ja sosiaalisuuden merkitystä. Tavoitteet määrittävät sen, millainen leirikoulusta tehdään.

Leirikoulun erilaisia toteuttamistapoja ovat esimerkiksi:

- **Teemaleirikoulu** (rakentuu tietyn aihekokonaisuuden ympärille)
- **Kohdeleirikoulu** (toteutetaan tietyssä kohteessa hyödyntäen sen mahdollisuuksia)
- **Liikkuva leirikoulu** (siirrytään paikkakunnalta toiselle suunnitelman mukaan)
- **Vaellusleirikoulu** (vaativa muoto, joka liittyy yleensä luonnossa liikkumiseen)

Retkikohde valitaan yhdessä osallistujien kanssa. Opettajan on aina syytä etukäteen tutustua paikan mahdollisuuksiin ja riskeihin vaarojen välttämiseksi. Retkikohteesta on selvitettävä palvelujen taso ja laajuus ja muistettava tässä kohdin se, että edes ns. "valmiin paketin" tilaaminen ei vapauta opettajaa kokonaisvastuusta.

Retkikohteen on aina vastattava osallistujien ikäkautta, kehitystasoa ja tavoitteita. On myös tarpeen selvittää ensiavun ja lääkäreiden saatavuus, allergiat ja muut rajoitteet sekä kohteen ohjaajien/valvojien määrä. Paikkaa valittaessa on hyvä muistaa, että eri leirikouluyrittäjien tiedot, taidot ja valmiudet ovat vaihtelevia, joten onkin suositeltavaa käyttää Suomen leirikouluyhdistyksen jäsenyrityksiä.

Mikäli leirikoulu suuntautuu ulkomaille, on syytä etukäteen selvittää kohdemaan kulttuuri ja tavat. Ulkomaille matkustettaessa tulee muistaa myös mm. vakuutus-, passi-, valuutta- ja rokotusasiat.

> [Suomen leirikouluyhdistyksen infopaketti](#)

TIEDOTTAMINEN

Tiedottaminen on erittäin tärkeää onnistuneen leirikouluhankkeen kannalta. Mitä varhaisemmassa vaiheessa ja enemmän osapuolet saavat tietää leirikoulun matkasuunnitelmasta, sen parempi.

Huoltajien kanssa sovittavia ja heille tiedotettavia asioita ovat ainakin:

- leirikoulun tavoitteet
- varainhankinta
- kohde, ohjelma ja aikataulut
- leirivarusteet ja matkajärjestelyt
- opettajan ja matkakohteen yhteystiedot
- ajantasaiset vakuutusehdot
- vastuukysymykset
- leirin järjestyssäännöt

Huoltajille tulee järjestää suunnitteluvaiheessa **leirikoulupalaveri**, jossa päätetään leirikoulun pääseikoista. Muuten tiedottamista hoidetaan **kirjallisilla tiedotteilla lähinnä Wilman kautta**.

OHJELMAN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Leirikoulun ohjelma on laadittava osallistujien kehitystason mukaiseksi. Opettaja laatii ohjelman yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa ja sen tulisi olla mahdollisimman yksityiskohtainen, niin että se sisältää toiminnot, vastuuhenkilöt ja aikataulut. On muistettava myös laatia mahdollisesti kouluun jäävien oppilaiden opetus- ja muut järjestelyt.

LEIRIKOULUN OHJELMAA SUUNNITeltaessa on ensiksi hyvä arvioida ainakin seuraavat asiat:

- majoitus ja peseytyminen
- ruokailujen järjestäminen
- siivous ja jätehuolto
- sairaanhoito- ja hätätapaukset
- kuljetukset ja siirtymiset

ERITYISESTI OPETTAJAN VASTUULLA OVAT MYÖS:

- leirivarusteluettelo
- turvalliset ryhmäjaot esim. majoituksessa
- varasuunnitelman laatiminen poikkeuksellisen huonon sään varalle
- työnjako ja käskytyt
- valvojien nimeäminen eri toimintoihin
- varmistaminen, että valvojat ja oppilaat ovat ymmärtäneet ohjeet ja säännöt sekä myös toimivat niiden mukaan

- painottaminen valvojille, että aina on tiedettävä, missä kukin ryhmän jäsen on yöpäivystyksen järjestäminen

TURVALLISUUDESTA ON HUOMIOITAVA MM.:

- ohjelmassa mainittava mahdollinen uiminen ja uintiryhmiä muodostettaessa varmistettava ryhmäkoon valvottavuus. Opettajan on etukäteen tiedettävä oppilaiden uimataidon taso
- tilojen palohälyttimet, poistumistiet, sammuttimet ja ensiapuvälineet on oltava kaikkien tiedossa
- ennen leirikoulua opettajan olisi syytä mahdollisuuksien mukaan opettaa oppilaille ja mukana oleville huoltajille oikea toiminta hätätilanteissa esim. eksyttäessä, tapaturmissa tai tulipalossa
- maastossa liikuttaessa ensiapulaukku on oltava aina mukana
- osallistujien allergiat ja muut rajoitteet tulee selvittää ennen leirikouluun lähtöä

VASTUU- JA VALVONTAKYSYMYKSET

Koska opettaja ei käytännössä voi vetää leirikoulua yksin, on sovittava, että mukaan lähtee valvojiksi muita opettajia tai koulun henkilökuntaa ja/tai huoltajia. Mikäli leirikouluun osallistuu sekä tyttö- että poika- oppilaita, on valvojina oltava myös sekä miehiä että naisia. Valvojia on oltava riittävästi. Vaikka opettaja jakaisi leirikoulun aikana erilaisia valvontatehtäviä, **lopullinen ja jakamaton vastuu on aina opettajalla**. Kaikkien huoltajien on oltava selvillä luokkaretken yksityiskohdista ja heiltä on saatava kirjallinen suostumus siitä, että heidän lapsensa voi osallistua leirikouluun.

Vuosisuunnitelmaan merkitty leirikoulu on opettajalle ja koulun muulle henkilökunnalle virkamatka, josta maksetaan virkaehtosopimuksen mukaiset korvaukset koulujen määrärahojen puitteissa.

Kun koulun ulkopuolella annettava opetus on kirjattu koulun vuosisuunnitelmaan, leirikoulu on koulun opetusta ja kunnan vakuutus korvaa sattuneet vahingot ja tapaturmat lainsäädännön mukaisesti. Kaikki sopimukset varauksista lähtien on syytä aina tehdä kirjallisena ja ne kannattaa säilyttää. Jos jokin menee vikaan, kirjeet, sähköpostit ja muut kirjalliset viestit ovat tärkeitä todisteita.

LEIRIKOULUSOPIMUS

Leirikoulusta laaditaan sopimus, jonka allekirjoittavat opettaja, oppilas ja huoltaja. Leirikoulun säännöt toimitetaan allekirjoitetun paperin ohessa. Näin varmistetaan, että kaikki osapuolet sitoutuvat noudattamaan leirikoulun sääntöjä. Lopussa on liitteenä opettajan avuksi leirikoulusopimus jaettavaksi ja täytettäväksi oppilaille ja huoltajille.

PERUSOPETUKSEN MAKSUTTOMUUS

Tärkein periaate leirikoulun rahoituksen suunnittelussa on perustuslain 16 §:n mukainen **perusopetuksen maksuttomuus oppilaalle**. Kaikilla oppilailla on oltava mahdollisuus osallistua leirikouluun eikä rahan keruuseen osallistuminen tai rahan hankkimiseksi tehty työ saa olla edellytys, este tai kynnys leirikouluun osallistumiselle.

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus osallistua koulun opetussuunnitelman ja siihen perustuvan vuotuisen suunnitelman mukaiseen toimintaan huolimatta siitä, onko hän tai hänen huoltajansa osallistunut varojen keräykseen. Retket ovat yhdenvertaista koulun toimintaa muun opetuksen kanssa, joten niiden tulee olla oppilaalle maksuttomia, kuten lainsäädäntö edellyttää. Tämä tarkoittaa sitä, että varojen keruun tulee aina olla oppilaalle ja hänen huoltajilleen vapaaehtoista.

OPPILAILTA PERITTÄVIEN MAKSUJEN PERIAATTEET

Koululuokka saa järjestää rahankeräyksen ilman rahankeräyslupaa. Mukana tulee olla vähintään yksi täysivaltainen henkilö, joka on vastuussa rahankeräyksestä. Rahaa voidaan kerätä vain päiväkodin ryhmän, koululuokan, päiväkodin tai koulun taikka jonkun muun tahon järjestämässä tilaisuudessa ja varat tulee käyttää opiskelun edistämiseen. Esimerkiksi leirikoulun tai luokkaretken rahoittaminen tällä tavalla on mahdollista.

> Lisätietoa rahankeräyksistä

Peruskouluissa tulee vallita taloudellinen tasa-arvo oppilaiden kesken sekä yksittäisen koulun sisällä että eri koulujen välillä. Tämän vuoksi kohtuullinen rahankeruu kouluissa on sallittua, mutta se ei saa vaarantaa taloudellista tasa-arvoa ja sen yksityiskohdista tulee tarkasti sopia.

Mahdolliset uudet oppilaat ovat oikeutettuja osallistumaan leirikouluun, eikä heitä voida velvoittaa tiettyyn raha- tai työsuoritukseen, joka on toteutettu jo aiemmin. Tässä kohtaa voidaan kuitenkin soveltaa tasapuolisuuden nimissä kohtuullisuusperiaatetta niin, että jos muilta oppilailta on kerätty viikko- / kuukausimaksuja leirikoulua varten, voidaan uudelta oppilaalta periä myös näitä maksuja kohtuullisuuden nimissä. Tällaisiin tilanteisiin on varauduttava prosessin aikana ja ne on tarvittaessa pyrittävä rahoittamaan keräämällä ylimääräistä rahaa tilanteiden varalle. **Mikäli yhteisesti kerättyä ylimääräistä rahaa jää käyttämättä, ne tulee käyttää luokan yhteiseen toimintaan.**

Leirikouluhankkeen alussa laadittuun sopimukseen on kirjattava kerättyjen rahojen kohtalo siinä tapauksessa, että hanke peruuntuu ja samoin on tarpeen sopia, millä tavoin rahoja voidaan käyttää vaihtoehtoiseen toimintaan. Mikäli rahojen keräämiseen osallistunut oppilas vaihtaa koulua, käytetään kohtuullista palauttamisperiaatetta niin, että oppilaan itse tuomat ja huoltajien antamat talletukset voidaan palauttaa. Sen sijaan sellaisia rahoja, jotka on kerätty yhteisesti esimerkiksi myyntityöllä, tapahtumilla tai talkoilla, on vaikea erotella ja jakaa, joten ne kannattaa pitää leirikoulutilillä muuttotilanteissakin.

Varainhankinta ei kuulu opettajan tai koulun tehtäviin. Koulu ja opettaja eivät vastaa vanhempien ja oppilaiden hankkimasta rahoituksesta, vaan huoltajien keskuudesta valitaan vastuuhenkilöt, jotka ottavat vastuun rahoituksen hankinnan organisoinnista, kirjanpidosta ja varojen tallettamisesta. Varojen käytön periaatteet selkeytetään heti projektin alussa koulun kanssa, vaikka huoltajat ovatkin varojen keruun vastuunkantajia. Varainkeruusta ja tulevista kuluista tehdään selkeä suunnitelma, jonka rehtori hyväksyy leirikoulusuunnitelman yhteydessä.

VARAINHANKINTATAPOJA

Mikäli oppilailta ja huoltajilta löytyy intoa ja halua toteuttaa leirikouluhanke, on hyvissä ajoin ryhdyttävä suunnittelemaan tapoja, joilla rahoitus hankitaan. Rahaa voidaan hankkia kohtuullisen suuruusilla **luokan tilille talletettavilla maksuilla**. Jos rahaa päätetään kerätä maksuilla, tulee muistaa, ettei se saa vaarantaa oppilaiden taloudellista tasa-arvoa.

Kerätessä rahaa tapahtumilla tai erilaisella myyntityöllä, on otettava huomioon monia erityisiä seikkoja. Rahankeruun avuksi on noussut useita yrityksiä, jotka tarjoavat tuotteita myyntiin kouluille. **Tuotteiden myyminen** ei sinänsä muodosta ongelmaa, mutta yleensä tuotteet pitää hankittaessa maksaa käteisellä. Tähän hankintaan ei saa käyttää koulun tai opettajan rahoja, vaan maksu suoritetaan luokan tililtä tai vaihtoehtoisesti joku huoltajista tilaa tuotteet.

Rahanhankintamatkoilla oppilaat eivät ole vakuutettuina kunnan puolesta, vaan jokaisen huoltajan on huolehdittava tarvittaessa oman lapsensa vakuuttamisesta esim. tapaturman varalta. Näissä tilanteissa on huolehdittava oppilaiden turvallisuudesta, koska myynti tapahtuu useimmiten ilta-aikaan. Huoltajien on järjestettävä riittävä valvonta ja kuljetukset. Huoltajien kannattaa laatia myös virallinen saatekirje myyntityön tueksi. Tällä ehkäistään väärin- käytöksiä ja helpotetaan myyntityötä. **Varainhankinnasta vastaavan pitää pyytää huoltajilta kirjallinen suostumus lapsen osallistumisesta myyntityöhön**, koska alle 15-vuotiaan toimiminen yrityksen tuotteiden myyjänä edellyttää huoltajien suostumusta.

Varainhankintakeinona voidaan käyttää myös **sponsorointia**. Siinä jokin taho, yleensä yritys, tukee luokan leirikouluhanketta esimerkiksi taloudellisesti ja saa siitä vastineeksi logonsa näkyviin hankkeen yhteydessä. Tällaisessa tilanteessa on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää tiedottaa oppilaille ja huoltajille siitä, että kyseessä on sponsoroitu hanke ja mikä taho sponsoroinnin takana on.

Se ei saa myöskään johtaa koulun riippuvuuteen tuen antajasta. Sponsorin soveltuvuutta arvioitaessa on huomioitava sponsorin toimiala ja tuotteet. Sponsorina eivät voi toimia esimerkiksi alkoholia tai tupakkatuotteita myyvät yritykset eivätkä poliittiset puolueet. Sponsoroinnista on aina syytä tehdä kirjallinen sopimus ja varmistaa, että mahdollisten epäkohtien ilmetessä se on mahdollista nopeasti purkaa.

> Lisätietoa yritysyhteistyöstä

Kouluilla järjestettävät **iltamat ja diskot** eivät ole koulun toimintaa, vaan koulu tarjoaa ainoastaan tilat toiminnalle. Näistä tilaisuuksista eivät ole vastuussa koulu tai opettajat, vaan niistä vastuussa ovat huoltajat, jotka oppilaiden kanssa vastaavat järjestelyistä. Huoltajat hankkivat tarvittavat luvat, huolehtivat järjestyksenpidosta, siivouksesta, virvokkeiden ja makeisten myynnistä sekä tapahtuman tuottojen tallettamisesta luokan tilille. Yhteistä rahoitusta voidaan kerätä myös erilaisilla talkootöillä. Jos rahaa aiotaan kerätä talkoilla, tulee huomioida talkootöiden verotuskäytännöt, joista saa lisätietoa verottajalta.

> Lisätietoa talkootyön verotuksesta

Myös **arpajaiset** ovat yleensä olleet suosittuja rahankeräystapoja. Niiden järjestämistä määrää arpajaislaki ja sen rajoituksista tulisikin olla hyvin selvillä. Arpajaisiin ei tarvitse lupaa, jos arpajaiset täyttävät pienarpajaisten molemmat tunnusmerkit. Voittojen yhteenlasketun arvon on oltava vähintään 35 % arpojen yhteenlasketusta myyntihinnasta ja pienimmän voiton tulee olla vähintään yhtä suuri kuin arvan hinta. Pienarpajaisissa arpojen yhteenlaskettu myyntihinta saa olla enintään 2 000 euroa ja miniatyyriarpajaisissa 500 euroa. Järjestelyjä aloitettaessa voi olla yhteydessä poliisilaitokseen, joka neuvoa asiassa. Jos arpajaiset vaativat luvan hankkimista, tästä vastaavat huoltajat.

> Lisätietoa arpajaislaista

> Lisätietoa arpajaisverosta

VAROJEN HOIDON OHJEET

Leirikoulun suunnittelun käynnistyessä huoltajien joukosta valitaan varainhoitajat, jotka huolehtivat prosessin aikana rahojen tallettamisesta ja siirtelystä. **Kerättävistä varoista vastaa aina 2-3 henkilöä, jotka valitaan huoltajien keskuudesta.** Varojenkeruusta vastaavien huoltajien vastuulla on huolehtia maksujen ja käteisen rahan ohjautumisesta tilille sekä tilin kirjanpidosta. **Opettaja ei voi olla vastuussa varainkeruusta tai matkatilin hoitamisesta.** Opettajan tulee kuitenkin olla selvillä rahoituksen karttumisesta sekä matkatilin kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että opettaja toimii varojen keruun koordinoijana, mutta huoltajilla on vastuu toteutuksesta. Kerättävät varat tulee pitää erillään koulun budjetista.

Hankitut varat talletetaan pankkitilille, joka kirjanpidon kannalta yksinkertaisin tapa hoitaa varojen talletus. Pankkitiliä ei voi avata kunnan tai luokan nimellä.

Ikävien yllätysten välttämiseksi varainhankinnan pelisäännöistä ja vastuuhenkilöistä laaditaan kirjallinen sopimus heti leirikoulun suunnittelun alkaessa. **Leirikoulun aloittamiskokouksessa (esim. vanhempainilta) laaditaan varainkeruun suunnitelma. Suunnitelman pitää sisältää myös maininnat leirikouluvarojen käytöstä ja tilin lopettamisesta projektin päätyttyä. Vanhempien yhteisesti hyväksymä suunnitelma varainkeruun pelisäännöistä ja vastuuhenkilöistä toimitetaan rehtorin hyväksyttäväksi yhdessä leirikoulusuunnitelman kanssa.** Vastuuhenkilöt ovat aina huoltajia, ei opettaja.

Rahoja ei saa koskaan säilyttää koulun tiloissa, ei edes silloin, kun sinne tuodaan kuukausimaksut tai diskon kassa. Kannattaa huomioida, että kunnan vakuutukset eivät korvaa kouluilla säilytettävää rahaa esimerkiksi varkaustapauksessa. Varminta on siis aina viipymättä tallettaa rahat tilille.

> [Varainkeruun suunnitelman pohja](#)

VAKUUTUKSET (VAKUUTUSYHTIÖ: PROTECTOR FORSIKRING)

OPPILAIKEN VAKUUTUSTURVA

Oppilaat ovat vakuutettuja kunnan tapaturmavakuutuksella kouluajalla, opetuksen aikana, liikunta- ja välitunneilla ja kaikissa koulun järjestämissä toiminnoissa ja näihin välittömästi liittyvillä meno- ja paluumatkoilla. Vakuutus kattaa myös ulkopaikkakuntalaiset oppilaat. Jotta voidaan puhua koulun toiminnasta, tulee koulun ulkopuolisen opetuksen tai leirikoulun olla merkitty koulun vuosisuunnitelmaan.

Tapaturma on äkillinen, ulkoinen ja ruumiinvamman aiheuttava tapahtuma, joka sattuu vakuutetun tahtomatta. Tapaturmavakuutus sisältää vamman hoitokulujen korvauksen sekä haittaja kuolinkorvauksen. Vakuutuksessa ei ole omavastuuta ja se on voimassa kaikkialla maailmassa opetussuunnitelman mukaisten leirikoulujen tai muun koulun ulkopuolella tapahtuvan opetuksen aikana. Lääkäriin on aina hakeuduttava 14 vuorokauden sisällä tapaturmasta. Terveyskeskukseen tulee hakeutua kiireellistä hoitoa vaativien vammojen kanssa, esim. vuotavat haavat. Vakuutus korvaa sekä julkisen että yksityisen terveydenhuollon kulut.

Vakuutuksesta korvattaviin hoitokuluihin yleensä sisältyvät:

- lääkärinpalkkiot (yleis- ja erikoislääkärit)
- lääkärinmääräamät lääketieteelliset tutkimukset (mm. magneettitutkimukset)
- lääkärin määräämät lääkkeet
- julkisen terveydenhuollon hoitovuorokausi- ja poliklinikkamaksut

- yksityisesti tehtävät toimenpiteet
- maksut hammasvamman tutkimuksista ja hoidosta
- matkakuluja ja fysikaalista hoitoa ei lähtökohtaisesti korvata
- tarkempia tietoja vakuutusmääristä ja -korvauksista saat sivistystoimesta

On siis huomattava, että leirikoulun ja koulun ulkopuolisen opetuksen aikana oppilaat ovat vakuutettuina kunnan taholta ainoastaan tapaturman varalta. Mikäli halutaan, että oppilas on vakuutettu matkan aikana myös sairauden varalta, kannattaa huoltajan hankkia hänelle matkustajavakuutus. Leirikoulu on kokonaan kouluaikaa, mutta matkavakuutus voi olla tarpeellinen varsinkin, jos leirikoulu suuntautuu muualle kuin lähiympäristöön.

Ulkomaille suuntautuvassa leirikoulussa oppilailla on oltava matkustajavakuutus, koska se sisältää matkasairauden hoitokulukorvauksen lisäksi korvaukset matkan peruuntumisesta, keskeytymisestä, matkalta myöhästymisestä sekä kotiinkuljetussuojan. Ulkomaille annettava sairaanhoito voi olla kallista ja siksi on tärkeää, että on olemassa vakuutus kattamaan mahdolliset sairaustilanteet. Matkustajavakuutuksen peruuntumisturva on käytännöllinen etenkin siinä tapauksessa, mikäli oppilaan matkalle lähtö estyy esim. tapaturman tai sairastumisen takia ja hänen matkansa on jo maksettu. Tällöin omasta matkavakuutuksesta voi hakea korvauksia niistä kuluista, joita matkanjärjestäjä (esim. leirikoulun kohde) ei palauta. Ulkomaille suuntautuvia leirikouluja tehdään vain yläkoulussa.

Matkatavaraille voi halutessaan ottaa myös itse vakuutuksen. Kannattaa tarkistaa sisältyykö omiin vakuutuksiin jo valmiiksi matkatavaravakuutus, koska kotivakuutuksiin voi sisältyä tavaroiden vakuutus kotimaassa tai erillinen matkatavaravakuutus. Matkatavaravakuutuksen hankkiminen on syytä jättää jokaisen huoltajan varmistettavaksi ja pohdittavaksi itse. Matkatavaravakuutuksen hyvä puoli on kuitenkin se, että se sisältää yleensä matkavastuuvakuutuksen, mikä korvaa, jos vakuutettu aiheuttaa matkalla jollekin ulkopuoliselle henkilö tai esinevahingon. Yhteisesti sovittaessa myös esimerkiksi opettajan ottama määräaikainen ryhmämatkustajavakuutus on mahdollinen.

Lapsen vakuuttamisen täydentäminen on selkeintä jättää jokaisen huoltajan vastuulle, ainakin kotimaahan suuntautuvilla retkillä. Kun alussa on selkeästi selvitetty, mitä kunnan vakuutus kattaa, jätetään siten vastuu lisävakuuttamisesta huoltajalle ja vältytään riitatilanteilta myöhemmin. **Huoltajille pitää leirikoulupalavereissa tai tiedotteissa kerrata kunnan puolelta kyseisenä ajankohtana voimassaoleva vakuutusturva ja kehottaa huolehtimaan mahdollisesta lisävakuuttamisesta lapsikohtaisesti.** Voimassa olevan ja ajantasaisen vakuutusturvan voi tarkistaa sivistystoimesta. Vakuutuksista kannattaa informoida huoltajia kirjallisesti. Kun tiedottaminen tehdään kirjallisesti, jää todiste siitä, että opettaja on todella saattanut vakuutusturvan huoltajien tietoon.

OPETTAJIEN JA MUUN KOULUN HENKILÖKUNNAN VAKUUTUSTURVA

Opettajat ja muu koulun henkilökunta ovat työssään vakuutettuina lakisääteisellä tapaturmavakuutuksella. Vakuutus on voimassa työssä ja työstä johtuvissa olosuhteissa. Lempäälän kunta on vakuuttanut opettajat ja muun koulun henkilökunnan virkamatkojen aikana myös matkustajavakuutuksella sekä matkatavaravakuutuksella. Nämä vakuutukset ovat voimassa vain virkamatkoilla kaikkialla maailmassa. Matkustajavakuutuksesta korvataan matkasairausten ja tapaturman hoitokulut sekä mm. matkan keskeytymis- ja peruuntumiskulut. Lisäksi se sisältää haitta- ja kuolinkorvauksen. Matkavakuutukseen sisältyy myös matkavastuuvakuutus, joka kattaa jos opettaja tai muu koulun henkilökuntaan kuuluva omalla tuottamuksellaan aiheuttaa ulkopuoliselle esine- tai henkilövahingon.

VALVOJIEN VAKUUTUSTURVA

Huoltajat eivät ole vakuutettuina retkillä kunnan puolesta. Huoltajat ovat leirikoulussa mukana yksityishenkilöinä, joten heidän on aina huolehdittava itse omista vakuutuksistaan. Ainakin tapaturmavakuutus on suositeltava ja ulkomaille suuntautuvalle leirikoululle matkustajavakuutus samoin kuin matkatavaravakuutus.

VAKUUTUSTURVA KULJETUKSISSA

Opettaja tai huoltajat eivät saa kuljettaa oppilaita omilla autoillaan koulun ulkopuoliseen opetukseen liittyvillä matkoilla tai leirikoulussa. Oppilaiden kuljettaminen omalla autolla on allittua ainoastaan pakottavissa tilanteissa, esimerkiksi hätätapauksissa.

KUNNAN YHTEYSHENKILÖT KOULUJEN VAKUUTUSASIOISSA

Tuija Hakala

Suunnittelija,
Kasvatuksen ja opetuksen palvelualue
puh. 044 430 9680
tuija.hakala@lempaala.fi

Nina Lehtinen

Sivistysjohtaja,
Kasvatuksen ja opetuksen palvelualue
puh. 050 383 9789
nina.lehtinen@lempaala.fi

ONGELMATILANTEITA

Huoltajat eivät ole vakuutettuina retkillä kunnan puolesta. Huoltajat ovat leirikoulussa mukana yksityishenkilöinä, joten heidän on aina huolehdittava itse omista vakuutuksistaan. Ainakin tapaturmavakuutus on suositeltava ja ulkomaille suuntautuvalle leirikoululle matkustajavakuutus samoin kuin matkatavaravakuutus.

OPPILAS TAI HUOLTAJA EI HALUA OSALLISTUA VARAINHANKINTAAN

Oppilaalle ja huoltajalle on vapaaehtoista osallistua leirikouluun liittyvään rahankeruuseen. Opettajan kannattaakin pitää heti leirikoulun suunnittelun alkaessa huoltajille palaveri, jossa punnitaan yhteinen innostus leirikouluhankkeeseen. Tällöin olisi myös hyvä pyytää kirjallinen esisopimus siitä, että kaikki haluavat sitoutua projektiin. Kirjallinen lupaus auttaa myöhemmin mahdollisissa kiistatilanteissa. Huoltajille voi muistuttaa, että ilman yhteistyötä ja rahoituksen hankkimista luokka ei saa mahdollisuutta leirikouluelämykseen ja kaikkien panos on tärkeä hankkeen onnistumiselle. Mikäli oppilas tai huoltaja kieltäytyy esim. tuomasta suoraan kerättyä maksua yksittäistä retkeä tai leirikoulua varten tai osallistumaan talkoisiin vedoten perusopetuksen maksuttomuuteen, on oppilas silti oikeutettu osallistumaan retkelle.

OPPILAAN OSALLISTUMINEN ESTYY

Opettaja ei saa rangaistuksena evätä oppilaan osallistumista leirikouluun tämän aiemman huonon käytöksen vuoksi. Mikäli oppilas on opettajan/koulun mielestä leirikoululle selkeä turvallisuusriski, voi opettaja voi suositella huoltajille, että oppilas jäisi leirikoulun ajaksi opiskelemaan kouluun. Tämänkaltaisessa tapauksessa on hyvä sopia asiasta kirjallisesti huoltajien kanssa, jotta vältetään epäselvyyksiltä ja riitatilanteilta myöhemmin. Kaikille kouluun jääville oppilaille täytyy järjestää leirikoulun ajaksi korvaavaa opetusta.

HUOLTAJAN/VALVOJAN OSALLISTUMINEN ESTYY

Joskus leirikouluun valvojaksi ilmoittautunut huoltaja peruukin lähtönsä. Nämä tilanteet ovat kiusallisia sen vuoksi, että huoltajat on jo laskettu matkan päälukuun mukaan ja näin myös kustannuksiin. Näissä tilanteissa voidaan menetellä esimerkiksi niin, että suunnitteluvaiheessa pyydetään sitova ilmoittautuminen mukaan lähteviltä huoltajilta ja täten myös kustannusvastuu on heillä. Joten mikäli huoltaja peruu sitovan ilmoittautumisen jälkeen lähtönsä, on hän velvollinen maksamaan osuutensa matkasta.

OPPILAS RIKKOO LEIRIKOULUN SÄÄNTÖJÄ

Oppilaat ovat leirikoulussakin ollessaan koulun järjestyssääntöjen ja ohjeiden velvoittamia. Leirikoulua varten laaditaan lisäksi kirjalliset säännöt ja sopimus, jonka allekirjoittavat sekä opettaja, oppilas että huoltaja. Sääntöjä rikkova oppilas voidaan leirikoulusäännöissä sopia palautettavaksi kotiin kesken leirikoulun. Rehtori tekee päätöksen oppilaan leirikoulun keskeyttämisestä saatujen selvitysten perusteella. Opetuksen järjestäjän edustajien tulee huolehtia, että kotiuttaminen tapahtuu turvallisesti ja, että oppilaalla on saattaja sekä vastaanottaja. Sääntöjen rikkomisesta johtuvassa leirikoulun keskeyttämisessä, oppilaan leirikoulumaksuja ei palauteta.

MUUTA TÄRKEÄÄ MUISTETTAVAA

- Tarvitaanko retken toiminnoissa mahdollisia lupia, esim. viranomaisten tai maanomistajien?
- Leiriläisten nimilistoja tarvitaan moneen paikkaan kuten vakuutuksiin, leirikouluyrittäjälle, ohjaajille ja majoitustiloihin.
- Tarvitaanko leiritodistuksia, diplomeja tai lahjoja leiripaikkaan tai eri henkilöille?
- Kirjoitetaanko leirikoulusta matkapäiväkirjaa tai blogia vai laaditaanko raportti?
- Miten kokemusten hyödyntäminen onnistuu jälkeensä koulutyössä?
- Ylimääräisten leirikouluvarojen käyttäminen tai palauttaminen projektin päätyttyä.

LEIRIKOULUN JÄLKEEN

Leirikoulun jälkeen on hyvä pitää oppilaille palautekeskustelu ja pyytää palaute myös kirjallisena. Palaute projektin onnistumisesta kannattaa pyytää myös huoltajilta. Nämä palautteet auttavat jatkossa opettajaa ja koulua leirikoulujen suunnittelussa. Etenkin palautteet, jotka koskevat varainhankinnan onnistumista, ovat tärkeitä, koska se on väistämättä leirikouluhankkeen pisin ja eniten yhteisiä ponnistuksia vaativa prosessi.

Leirikoulun antia voidaan koulutyössä hyödyntää hyvin monella tavalla. Kokemuksista voidaan keskustella ja niistä voidaan ammentaa aiheita niin kirjoittamiseen, kuvataiteeseen kuin muihinkin aineisiin. Leirikoulusta voi myös esimerkiksi kuvata videon, jota voidaan myöhemmin katsella ja näin muistella yhteisiä hetkiä.

HYÖDYLLISIÄ INTERNET-LINKKEJÄ LEIRIKOULUN JA RETKIEN SUUNNITTELUUN

- > www.leirikoulut.info
- > www.oph.fi – koulun retket ja leirikoulut
- > www.oaj.fi

LÄHTEET

Lehtinen, Nina. Sivistysjohtaja, Lempäälän kunta.

Opetusalan eettisen neuvottelukunnan kannanotto peruskoulun maksuttomuudesta ja rahankeräyksestä kouluissa 24.1.2006.

Perusopetuslaki 21.8.1998/628

Poutala, Markku: Selkeät säännöt leirikouluun. Opettaja 35b. Opintoretket.

Valtion maksuperustelaki 21.2.1992/150

OPH:n ohjeistus: Koulun retket ja leirikoulut. Luettu 30.10.2024.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/koulun-retket-ja-leirikoulut>

Opetushallitus 2014. Koulujen ja oppilaitosten sekä yritysten ja yhteisöjen välinen yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi. Opetushallituksen muistiot 2014:3.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/159339_koulujen_ja_oppilaitosten_seka_yritysten_valinen_yhteisty_o_markkinointi_ja_s.pdf

Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuojaan päätös 7.11.2011, dnro 3263/4/10: Leirikoulumatkaa ei voitu evätä peruskoulun oppilaan osalta ennakoitujen kurinpito-ongelmien perusteella.

<https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/3263/2010>

Eduskunnan oikeusasiamies. AOA Pajuojaan päätös dnro 3535/2014. Vanhempia ei voi vaatia maksamaan lapsen palautusta leirikoulusta.

<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/oikeusasiamies-vanhempia-ei-voi-vaati-maksamaan-lapsen-palauttamista-leirikoulusta/4847230#gs.gw3kh6>

Opetusalan Ammattijärjestön (OAJ) opettajan vastuut ja velvollisuudet, matkustaminen ja retket.

<https://www.oaj.fi/tyoelamaopas/opettajan-vastuut-ja-velvollisuudet/matkustaminen-ja-retket/>

LOMAKKEET

LEIRIKOULUN TAI RETKEN TOIMINTASUUNNITELMA

Koulu: _____ Luokka: _____ Muoto: Leirikoulu _____ Retki _____

Retken johtaja: _____

Valvovat opettajat: _____

Muut valvojat (huoltajat): _____

Retken kohde: _____

Matkareitti ja järjestelyt: _____

Majoitus ja ruokailu: _____

Oppilaat (kpl): Tytöt _____ Pojat _____ Muu _____ Yht. _____ Ei osallistu _____

Opetustavoitteet: _____

Turvallisuusjärjestelyt: _____

Vakuutukset: _____

Kustannusarvio
ja rahoitus: _____

Retkeen
osallistumattomien
opetusjärjestelyt: _____

Lempäälässä _____ / _____ 20 _____ Rehtori hyväksynyt _____ / _____ 20 _____

Rehtorin allekirjoitus

Liitteenä luokan varainkeruun suunnitelma.

VARAINKERUUN SUUNNITELMA

Toimitetaan rehtorille leirikoulusuunnitelman liitteenä.

Koulu _____

Luokka _____

VARAINKERUUN YHTEISET PELISÄÄNNÖT:

- Vastuuhenkilöt (väh. 2 huoltajaa):
- Pankkitilin avaaminen:
- Leirikoulutilin varojen käytön suunnitelma:
- Suunnitelma ylijäävien varojen käytöstä:
- Suunnitelma leirikoulutilin lopettamisesta (kuka vastaa/ajankohta):

Käsitelty ja hyväksytty leirikoulun aloittamiskokouksessa: ____ / ____ / 20 ____

Rehtori hyväksynyt ____ / ____ / 20 ____

LEIRIKOULUSOPIMUS

Leirikoulu on koulua, vaikka se toteutetaan normaalista koulutyöstä poiketen koulun ulkopuolella.

Leirikoulu merkitään koulun opetussuunnitelmaan perustuvaan vuosisuunnitelmaan ja sen osana se on koulun toimintaa.

Leirikoulu alkaa siitä, kun lähdetään koulun pihasta ja se kestää siihen asti, kun palataan koulun pihaan.

Leirikoulussa ja sen aikana sovelletaan kaikkia koulussakin noudatettavia sääntöjä, määräyksiä ja menettelytapoja ottaen huomioon kuitenkin olosuhteet. Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös leirikoulun aikana.

Mukana olevat **opettajat** ovat leirikoulussakin opettajina kaikkine oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Heillä on samat oikeudet kuin koulussakin ryhtyä toimenpiteisiin turvallisen opiskeluympäristön takaamiseksi ja oppilaiden ojentamiseksi.

Oppilaat ovat velvollisia noudattamaan kaikkia opettajan antamia ohjeita koko leirikoulun ajan, vuorokauden ympäri.

Leirikoulussa mukana olevat **huoltajat** ovat seuraamassa leirikoulua ja tarvittaessa siitä erikseen sovittaessa avustamassa valvonnassa. Heillä ei ole opettajille kuuluvia oikeuksia, vaan heidän on ongelmatapauksissa pyydettävä mukana olevien opettajien ohjeita ja apua. Huoltajilla ei ole oikeutta järjestää leirikoulun aikana lapsilleen omaa ohjelmaa, vaan leirikoulu toteutetaan leirikoulusuunnitelman ja opettajan päättämällä tavalla.

POIKKEUKSELLISEN TOTEUTTAMISPAIKAN JA OLOSUHTEIDEN JOHDOSTA LEIRIKOULUSSA TÄSMENNETÄÄN VIELÄ SEURAAVIA SÄÄNTÖJÄ JA MENETTELYTAPOJA:

Alkoholin ja huumausaineiden käyttö on kielletty. Kielto koskee koko leirikoulun aikaa lähdöstä paluuseen.

Tupakointi ja muiden tupakkatuotteiden käyttö on kielletty koko leirikoulun ajan aivan samalla tavoin kuin koulussa.

Koko leirikoulu-aika on koulunkäyntiä, joten leirikoulussa ei ole sellaista vapaa-aikaa, jonka aikana näistä säännöistä poikettaisiin.

Leirikoulun aikana noudatetaan koulun järjestyssääntöjä ja opettajien antamia ohjeita ja kieltoja. Jos leirikoulun aikana on valvomatonta aikaa, jolloin oppilaat voivat tutustua leirikoulukohteeseen ilman opettajan läsnäoloa, oppilaiden turvallisuuden takaamiseksi ryhmissä tulisi olla toimivia matkapuhelimia, joihin on tallennettuna opettajan matkapuhelimen numero. Samoin opettajalla olisi oltava mahdollisimman monen ryhmän oppilaan matkapuhelimen numero, jotta hän voi valvoa ryhmien oppilaiden turvallisuutta. Jollei opettajalla tai oppilailla ole matkapuhelimia, opettaja voi harkitessaan päättää, että oppilaat kokoontuvat tiettyinä aikoina sovittuun paikkaan, jossa opettaja voi varmistua oppilaiden turvallisuudesta.

Majoitustiloihin on saavuttava klo _____ ja hiljaisuus tiloissa on klo _____ - _____ ellei tapauskohtaisesti ole muuta sovittu.

Opettajat ja valvontatehtävissä olevat huoltajat tarkastavat, että kaikki ovat saapuneet majoitustiloihin määräaikaan mennessä. Majoitustiloista ei saa poistua saapumisen varmistamisen jälkeen ennen seuraavan aamun herätystä ja aamiaista. Majoitustiloihin ei saa viedä vieraita.

MENETTELYTAVAT JA SEURAAMUKSET SÄÄNTÖJEN RIKKOMISEN JÄLKEEN:

Jos oppilaan epäillään nauttineen alkoholia, huumeita tai muita päihdyttäviä aineita, opettajat ottavat asianomaisen oppilaan tarkastettavaksi. Jos oppilas kiistää epäilyn, mutta opettajilla on havaintojensa johdosta perusteltua aihetta epäillä käyttöä, he voivat oppilaan suostumuksella puhalluttaa tämän ja saattaa hänet terveydenhuollon ammattihenkilöstön tutkittavaksi terveydentilan selvittämiseksi.

Puhalluttamisen tai muun terveydentilan selvittämisen täytyy perustua vapaaehtoisuuteen ja siihen sovelletaan samoja menettelytapoja ja -rajoitteita kuin koulussa tapahtuvaan puhalluttamiseen ja terveydentilan selvittämiseen.

Jos oppilaan todetaan käyttäneen alkoholia, huumeita tai muita päihdyttäviä aineita, opettajilla on oikeus yhteisellä päätöksellä lähettää oppilas viipymättä kotiin kesken leirikoulun.

Ennen päätöstä asiasta on hankittava tarvittava selvitys päätöksen perusteeksi. Lisäksi oppilasta on kuultava ennen päätöksen tekemistä. Myös huoltajille on pyrittävä tarjoamaan tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöstä.

Päätöksen jälkeen oppilaan vanhemmille on pyrittävä saattamaan tieto päätöksestä ja kotiin lähettämisen yksityiskohdista vastaanottamisen varmistamiseksi. Oppilas on toimitettava turvallisella tavalla kotimatalle ja hänelle on hankittava tarvittavat liput.

Oppilaalle järjestetään saattaja kulkuneuvoon pääsyn varmistamiseksi. Edelleen on huolehdittava, että määränpäässä on vastaanottaja, joka huolehtii tai järjestää kuljetuksen kotiin.

Oppilas on velvollinen noudattamaan opettajien sekä kuljetuksesta vastaavien ohjeita ja määräyksiä.

Samoin voidaan menetellä, jos oppilas ei noudata leirikoulun edellä kirjoitettuja tai ohjeissa viitattuja sääntöjä tai opettajan ohjeita. Erityisen raskauttavaa on toiminta tai laiminlyönnit, jotka saattavat vaarantaa leirikouluun osallistuvien turvallisuuden tai leirikoulun ohjelman mukaisen etenemisen.

Oppilaat sitoutuvat allekirjoituksellaan noudattamaan edellä mainittuja sääntöjä ja hyväksyvät menettelytavat ja seuraamukset.

Lempäälän kunta, Kasvatuksen ja opetuksen palvelualue

_____ koulu

_____
Opettajan allekirjoitus ja nimen selvennys

OPPILAS TÄYTTÄÄ JA ALLEKIRJOITTAÄ

Olen saanut tiedon leirikoulun käyttäytymissäännöistä, menettelystä sääntöjen rikkomistapauksissa sekä seuraamuksista. Sitoudun noudattamaan leirikoulun sääntöjä, opettajien antamia ohjeita sekä huolehtimaan omalta osaltani siitä, ettei kenenkään leirikouluun osallistuvan turvallisuus minun käyttäytymiseni tai laiminlyöntini johdosta vaarannu. Sa- moin lupaan, että omalta puoleltani teen voitavani leirikoulun onnistumisen puolesta.

Olen tietoinen ja hyväksyn menettelytavat, jotka edellä on kirjoitettu.

Jos minut joudutaan lähettämään kotiin kesken leirikoulun, lupaan tässäkin tapauksessa käyttäytyä kotimatalla annet- tujen ohjeiden ja leirikoulun sääntöjen mukaisesti.

_____
_____/_____/20_____

Oppilaan allekirjoitus ja nimen selvennys

OPPILAAN HUOLTAJA TÄYTTÄÄ JA ALLEKIRJOITTAÄ

Olen saanut tiedon leirikoulun käyttäytymissäännöistä, menettelystä sääntöjen rikkomistapauksissa sekä seuraamuk- sista. Sitoudun selvittämään lapselleni leirikoulun sääntöjen ja opettajien antamien ohjeiden merkitystä leirikouluun osallistuvien turvallisuudelle ja leirikoulun onnistumiselle.

Olen tietoinen ja hyväksyn menettelytavat, jotka edellä on kirjoitettu. Suostun siihen, että lapseni voidaan hänen erik- seen antamansa vapaaehtoisen suostumuksen perusteella puhalluttaa opettajien läsnä ollessa ja siihen, että puhallus- tuloksen ollessa positiivinen lapseni voidaan lähettää opettajien päätöksellä kotiin kesken leirikoulun. Sama koskee oppilaan terveydentilan tarkastamista huumaavien aineiden käytön tunnistamiseksi.

Suostun myös siihen, että lapseni voidaan lähettää opettajan päätöksellä kotiin hänen käyttäytymisensä tai leirikoulun sääntöjen vastaisen toimintansa tai opettajan ohjeiden ja määräysten noudattamattomuuden tai vastaisen käyttäyty- misen johdosta.

Sovin, että olen tavoitettavissa puhelinnumerosta _____ leirikoulun aikana ja tarvittaessa valmis matkustamaan _____ vastaanottamaan kesken leirikoulun mahdollisesti kotiin

lähetettävää lastani ilmoitettuna aikana.

Sovin myös siitä, että mikäli lapseni joudutaan lähettämään kotiin edellä mainituista syistä kesken leirikoulun, maksettuja leirikoulumaksuja ei palauteta.

Oppilaan nimi: _____

_____
_____/_____/20_____

Huoltajan allekirjoitus ja nimen selvennys

